

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಆನಾ ಡುಮರ್ಟ್

15.1 ಪೀಠಿಕೆ: ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಾಷೆಗಳಿವೆ? ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ? ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೇ? ಕೆಲವು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದೇ? ಇದ್ದರೆ ಏಕೆ? ಎಷ್ಟು ಜನರು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅವರು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕಾರಣಗಳೇನಿರಬಹುದು? ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸಮಾಜ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನೀಡಬಹುದು.

'ಭಾಷೆ' ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯೊಳಗಡೆಯೇ ಅನೇಕ ಆಂತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ಇದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವಿರುವ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸುಲಭ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಳಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳಿದ್ದಾಗ (Dialect chains) ಬಳಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸರಣಿ ಇದ್ದಾಗ, ಆ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ಇರುವ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸರಣಿಯ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂರಚನೆಯ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನ್-ಡಚ್ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸರಣಿ (Dialect continuum) ಇದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಚೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯತೆ ಆಧಾರಿತ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಮಾತನಾಡುವವರ ಮನೋಧರ್ಮಗಳು, ಭಾಷಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ ಸಂರಚನೆಗಳಿರುವ ಭಾಷೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿ/ಉರ್ದು ಅಥವಾ ಕ್ರೋಯೇಷಿಯನ್/ಸರ್ಬಿಯನ್ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಒಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದೇಶದೊಡನೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಭಾಷೆಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೇ, ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರ ಉಪಭಾಷೆಯೆಂದು ಅದರ ಭಾಷಿಕರು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚೀನಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ, ಅನೇಕ ಸಲ ಅವನ್ನು ಉಪಭಾಷೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಿ ರಚಿಸುವಾಗ (ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಭಾಷೆಗಳ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಾಗ) ಈ ವಿಷಯಗಳು ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜನಗಣತಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಭಾಷಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಆಕರವಾದ ಎತ್ನೋಲೋಗ್ (Ethnologue- ಲುವಿಸ್-2009) ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೊಸ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ - ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ 6909 ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. (1) ನಿಖರವಾಗಿ ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸರಿಸುಮಾರು 6000 -7000 ಭಾಷೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಕುರಿತಾದ ಒಂದು ನೋಟ ಸಿಗುತ್ತದೆ. (ನೆಟ್ಟಲ್ & ರೋಮೇನ್ 2000). ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳು ಒಂದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪ್ರಸ್ತುತ 200ಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೇಶವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಏಕಭಾಷಿಕ ದೇಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅನ್ನು ಏಕಭಾಷಿಕ ದೇಶವೆಂದೇ ಹೇಳಿದರೂ (ಸ್ಕುಟ್ಟಿಬ್ -ಕಂಗಾಸ್ 1995), ಇಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿಕ್, ಡೇನಿಶ್ ಮತ್ತು ಐಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿಕ್ ಸಂಕೇತ ಭಾಷೆ.

ಭೂಮಂಡಲದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಹಂಚಿಕೆಯು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾಪುವ ನ್ಯೂಗಿನಿ (Papua New Guinea) ಅಥವಾ ನೈಜೀರಿಯಾದಂತಹ ಭೂಮಧ್ಯರೇಖೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಪಾಪುವ ನ್ಯೂಗಿನಿ ಅಥವಾ ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ (ಪ್ರತಿ ಚದರ ಮೈಲಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 820 ಮತ್ತು 516 ಭಾಷೆಗಳಿವೆ.) ಎರಡು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಗಮನಸೆಳೆಯುವುದನ್ನು ನೆಟ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ರೋಮೇನ್ (2000: 32) ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ: 'ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಭಾಷಾ ಸಾಂದ್ರತೆಯಿರುವ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳಿವೆ; ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕಾಂಗೋ ಜಲಾಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾ ತನಕ ಒಂದು; ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ದಕ್ಷಿಣ-ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಇಂಡೋನೇಶಿಯಾದ ದ್ವೀಪಗಳು, ನ್ಯೂಗಿನಿ ಮತ್ತು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಇನ್ನೊಂದು.' ಈ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾರಿಸಾರಿಕ ವಿಚಾರಗಳು

ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಹಾಗೂ ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಆಸುಪಾಸಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ (ವರ್ಷವಿಡೀ ಮಳೆ ಬರುವ) ವಾತಾವರಣದಿಂದ ವರ್ಷವಿಡೀ ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೂ ಆ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಳೆಯಿರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗುಂಪುಗಳು ಇತರರಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಸ್ವಾವಲಂಬಿತ್ವವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ನೆಲೆಯೂರುತ್ತದೆ. (ನೆಟ್ಟಲ್ 1999).

ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಸವನ್ನಾದಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಒಣ ಹವೆಯ ಶೀತದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯಲು ವಾಣಿಜ್ಯ ಜಾಲಗಳ (Trade networks) (ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೂಲಕ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನದ) ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾಲಗಳು ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯ (Lingua franca-ಅಂದರೆ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಗಳು) ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣವು ಸಮುದಾಯದ ಹಾಗೂ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ, ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಪುಗಳು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲ ಗುಂಪುಗಳ ಭಾಷೆ (ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ)ಯ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತವೆ. ನೆಟ್ಟಲ್ (1999; 74-76) ಅವರು ಹೌಸಾ ಭಾಷೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹೌಸಾ ಜನರು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೌಸಾ ಭಾಷೆಯು ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. (ನೆಟ್ಟಲ್ ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಬೆಲ್ ಮತ್ತು ಪೋಸರ್ 2008 ನೋಡಿ.)

ಉಷ್ಣವಲಯದ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಏಕಭಾಷಿಕರಾಗಿದ್ದದ್ದು ಅತೀ ವಿರಳ. ಇವರು ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಹೊಸ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವು ಸಮರೂಪಿಯಾಗಿ, ಭಾಷಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಪುವ ನ್ಯೂಗಿನಿಯದ ಗಪುನ್ (Gapun) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವು ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕುಲಿಕ್ ಅವರು (1992:69) ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಪುನ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಹೆಸರು ಟಾಯಿಆಪ್ (Taia).

ಮೆಲನೇಸಿಯಾದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಡುಬರುವ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷಿಕರಂತೆ, ಗಪುನ್ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಸಹ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. 10 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲರು ಹಾಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು ಇಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗಪುನ್ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪುರಾತನ ದೇವತೆಯಾದ ಕಂಬೇದಗಾಮ್‌ನ (Kambedagam) ಕತೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಬೇದಗಾಮ್‌ನನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಆತ ಬಹುಭಾಷಿಕನಾಗಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ಹಾಗೆಯೇ ತಾವೂ ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗಿ ಅವನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ 'ಮಾರ್ಗ'ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಂಚೆಗೆ ಜಾರಿದವು. ವಸಾಹತು ಹಾಗೂ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತದಾರರ ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಪುನ್ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಬದಲಾಯಿತು. ವಸಾಹತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯು, ಮುಕ್ತ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಾಜೋ - ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯಿರುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ನಂತರ ಪಾಪುವ ನ್ಯೂಗಿನಿಯ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಟೊಕ್ ಪಿಸಿನ್ (Tok Pisin) ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಬಲವಾದ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥಾತ್, ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಾನತೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುವಿನ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತು ಪೂರ್ವದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಗಪುನ್ ಜನರ ಕೊಪಾರ್, ಅಡ್ಲೊರಾ, ಮುರಿಕ್, ಬುನ, ಪಾನ್ಸಿನ್, ವತಂ, ಮತ್ತು ಬೀನ್‌ನಂತಹ ಭಾಷೆಗಳು) ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತು ಹಾಗೂ ವಸಾಹತು ನಂತರದ ಪ್ರಬಲ ಭಾಷೆಗಳ ದ್ವಿಭಾಷಿಕತೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. (ಟಾಯಿಆಪ್ ಮತ್ತು ಟೊಕ್ ಪಿಸಿನ್.)

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಚಾರದ ಗತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವು ದೇಶಗಳೊಳಗಿನ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. (2) ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 50ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದವರ ಭಾಷೆಗಳು. (ಪಟ್ಟಿ 15.1) ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಗಪುನ್ ಜನರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಹೊಸ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಯ (ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಜ್ಞಾನವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎರಡು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅ) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ—Individual multilingualism)

ಆ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ — ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಒಳಗೆ ಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರ ಸಂಬಂಧಗಳು (ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ—Societal multilingualism)

ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ, ಆದರೆ ಅನೇಕ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳಿರುವ (Overlapping but non-identical) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

15.1 ಆಯ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಲಸಿಗ-ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ (ಉವಿಸ್ 2009ಅನ್ನು ಆಧರಿಸಿ)

ದೇಶ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಟ್ಟು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸಿಗ ಭಾಷೆಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ವಲಸಿಗ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಯುನೈಟೆಡ್ ಅರಬ್ ಎಮಿರೇಟ್ಸ್ 81 29

ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್

79 44

ಉಕ್ರೇನ್ 69 29

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ 66 19

ಫ್ರಾನ್ಸ್ 63 39

ಜರ್ಮನಿ 61 42

ಗಾಂಬಿಯ 57 13

ಸ್ವೀಡನ್ 53 17

ಯುಎಸ್‌ಎ

52 188

ಕೆನಡಾ 49 83

ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ

40 16

ಇಸ್ರೇಲ್ 31 15

ಇಟಲಿ 22 9

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ 22 46

15.2 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ

15.2.1 ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗಳು

ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಏಕಭಾಷಿಕರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ಪದಗಳಾದರೂ ತಿಳಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಡ್ವರ್ಡ್ (1994:55) ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಮಾಣ – ಈ ಪ್ರಮಾಣದ ಹರಹು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹಂತದಿಂದ ಆ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹಂತದವರೆಗೆ ಹರಡಿರುತ್ತದೆ. 'ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು (ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಫ್ ಕೇಪ್‌ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬರ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ವರದಿಯಂತೆ) ಹತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ ಎನ್ನಬಹುದೇ? ನಾನು 2005ರಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಚಾಲಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರು, ಕುಟುಂಬದವರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಇಸಿಜುಲು, ಸೆಸೋತೋ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲರು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದೇ?

ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವ ಸರಣಿ (Gradient) ವಿದ್ಯಮಾನದಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಅಖಂಡ ಸರಣಿಯ (Continuum) ತುದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಲವೇ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಮೇಲಿನ 'ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಉದಾಹರಣೆಯ ರೀತಿ; ರೋಮೆನ್ 1995:11) ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕೆಲವರು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಾರರು (ಅಪ್ರವರ್ತಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ- Passive multilingualism). ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ (ಓದಿ ಬರೆಯುವ) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಪದಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣದ ಹಿಡಿತ ಸೊಗಸಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಬಹುದು. ಇನ್ನಿತರರಿಗೆ, ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ವಾಕ್ಯ ಸಂರಚನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಅರಿವಿರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೇ ಪದಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾತ್ರ ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರಂತೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು (ಆಲಿಸುವಿಕೆ/ಓದು/ಮಾತು ಹಾಗೂ ಭಾಷಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳಾದ ಧ್ವನಿಶಾಸ್ತ್ರ/ವ್ಯಾಕರಣ/ಪದಸಂಪತ್ತು/ಅರ್ಥ/ಶೈಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿರುವ) ಅಖಂಡ ಸರಣಿಗಳ ಮಾಲೆ (Series of continua) ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಬೇರೆಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. (ರೋಮೆನ್ 1995: 12, ವಕ್ರ ಹಾಗೂ ದಪ್ಪ (Bold) ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೂಲಕ ಒತ್ತು ನೀಡಿರುವುದು ನಾನು; ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೈಯರ್ಸ್-ಸ್ಕಾಟ್ಲೆನ್ 2006: ಅಧ್ಯಾಯ 3 ಸಹ ನೋಡಿ).

ಭಾಷಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೌಶಲ ಹಾಗೂ ಮಾತು/ಬರವಣಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬಹುದಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು, ಪೋಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹದಿಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಲಿತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಜೋಸೆಫ್ ಕಾನ್ರಾಡ್ (1857-1924) ಅವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇಂದು, ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಸರಾಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರಾದರೂ, ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರಂತೆ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಕಾನ್ರಾಡ್ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಫೋರ್ಡ್ ಮ್ಯಾಡಕ್ಸ್ ಫೋರ್ಡ್ ಇವರ ಗಾಢವಾದ ಫೋಲಿಶ್ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರಂತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (1924: 34-35): 'ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅನ್ನು ಬಹಳ ನಿರರ್ಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು, ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪದಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಖರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಎಷ್ಟು ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆಂದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಲ ಅವರ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳ ಬಳಕೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು'.

“ಏಕಭಾಷಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ” (Receptive multilingualism with productive monolingualism) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಂಡಿನೇವಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. (ಬ್ರಾನ್ಹೂಲ್ 2002 ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನೋಡಿ.) ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನವರು, ಸ್ವೀಡನ್‌ನವರು ಮತ್ತು ನಾರ್ವೆಯವರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು (ಈ ಮೂರೂ ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಬಂಧಿತ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿವೆ) ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಹಾಗೂ ಇವರ ನಡುವೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮ ಭಾವನೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಿಲುವುಗಳು ಸ್ವಾಂಡಿನೇವಿಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿವೆ. ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್‌ನವರು, ಸ್ವೀಡನ್‌ನವರು ಮತ್ತು ನಾರ್ವೆಯವರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಂತಹ) ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜೆನ್ (1966a) ಅವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗರು. ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ತಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿಯುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನ ಅಪ್ರವರ್ತಕ (Passive) ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ (ಝೀವರ್ 2007). ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಂವಹನವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಖಚಿತತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಜೆನ್ ಅವರು (1966a) ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ‘ಹೇರಳ ಸಂಜ್ಞಾ ಕಲರವದ ಮೂಲಕ ವಿರಳ ಸಂದೇಶ’ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಪುಟ 281). ಇದು ಡೇನಿಶ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಯುಗದ ತರುವಾಯ ಡೇನಿಶ್ ಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ಜನರಿಗೆ ಡೇನಿಶ್ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ “ಅರೆಸಂವಹನ”- Semicommunication (ಅಥವಾ ಅರ್ಧಾರ್ಥ) ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಾಜೆನ್ ಅವರು ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಾನ್ಹೂಲ್ ಅವರು ಸ್ವಾಂಡಿನೇವಿಯನ್ ಜನರ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನ (ಅರೆ ಅರ್ಧವಾ ಅರ್ಧ ಎನ್ನುವ ಪದ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ) ಸಂಪೂರ್ಣವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ, ಸಂವಾದ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರು ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಸಮರ್ಪಕ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ತಾವು ಯಾರ ಜೊತೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಭಾಷೆಗೆ ‘ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ’ [Code switching] ಮಾಡುವುದೂ ಸಹ ಒಂದು ಮಾರ್ಗೋಪಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯ 17 ನೋಡಿ)

15.2.2 ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗುವುದು – ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯ ಗಳಿಕೆ

ಭಾಷಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು, ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವರ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮನೋ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ (Psycholinguistic) ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರಕಿವೆ. ಎರಡನೇ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಗಳಿಕೆಗೂ ಕಲಿಯುವವರ ವಯೋಮಾನಕ್ಕೂ ಪ್ರಬಲ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವುದು (ಆರು ಅಥವಾ ಏಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಇದನ್ನು ಗಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು) ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಮೊದಲ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯಲು ಆರಂಭಿಸುವವರು ಶಬ್ದಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯ ರಚನಾ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸತತವಾಗಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ (ಲಾಂಗ್ 1990). ಇದೇ ವೇಳೆ, ಹದಿಹರೆಯದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರ ಮಟ್ಟದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಬರ್ಡ್ ಸಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಮೋಲಿಸ್ (2001) ಹಾಗೂ ಸಿಂಗಲ್ ಟನ್ (2005) ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾವಧಿ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದದ್ದೇ ಹೊರತು ಅದೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಯ ಯಶಸ್ಸು ಕಲಿಯುವ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ/ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು, ಕಲಿಯುವವರ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಅವಕಾಶ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯ ಅಥವಾ ಹದಿಹರೆಯದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭವು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರವಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹಾಗೂ ನಿಯತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (3)

ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವದ ಗಳಿಕೆಯ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಒಂದು ಮಗು ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನವು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1913ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು: ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು

ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮಗು ಲೂಯಿ ಬೆಳೆದದ್ದನ್ನು ರೊನ್ನಾಲ್ಡ್ ಅವರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಜೆನೆಸೀ ಮತ್ತು ನಿಕೊಲಾಡಿಸ್ 2007) ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 6 ವಿಭಿನ್ನ ವಿಧಗಳನ್ನು ರೊಮೇನ್ (1995: 183-85) ಅವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೊಮೇನ್ ಅವರ ಮೂಲ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆ ಗಳಿಕಾ ವಿಧಗಳಿಗೆ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಒಂದು ವಿಧದೊಡನೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಗುವು ತನ್ನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಂದ ಅಥವಾ ನೆರೆಕರೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು.)

ವಿಧ 1: ಎರಡು ಮನೆ ಭಾಷೆ (ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಂದು ಭಾಷೆ)

ವಿವರಣೆ: ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಮಗುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಆ ಕುಟುಂಬ ವಾಸಿಸುವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಟರ್ಕಿಶ್ ಮಾತನಾಡುವ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಮಾತನಾಡುವ ತಂದೆ.

ವಿಧ 2: ಪ್ರಭಾವರಹಿತ ಮನೆ ಭಾಷೆ I (ಒಂದು ಭಾಷೆ, ಒಂದು ಪರಿಸರ)

ವಿವರಣೆ: ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯು ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವರಹಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಗುವು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ (ಉದಾಹರಣೆ: ನೆಂಟರ ಜೊತೆ, ನರ್ಸರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ನೆರೆಕರೆಯಲ್ಲಿ)

ಉದಾಹರಣೆ: ಮೊದಲನೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ಟರ್ಕಿಶ್ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಧ 3: ಪ್ರಭಾವಹೀನ ಮನೆ ಭಾಷೆ II

ವಿವರಣೆ: ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವರದೇ (ಒಂದೇ ಭಾಷೆ) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಟುಂಬ ವಾಸಿಸುವ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಗು ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: ತಾಯಿ ತಂದೆಯರು ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ವಲಸಿಗರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸ್ಥಳದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಶ್ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಧ 4: ಎರಡು ಪ್ರಭಾವರಹಿತ ಮನೆಭಾಷೆ

ವಿವರಣೆ: ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಬ್ಬರೂ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳೂ ಆ ಕುಟುಂಬ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಂತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳು (ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ) ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಗು ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: ತಾಯಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋದವರು (ಸ್ಪ್ಯಾನಿಶ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.) ತಂದೆ ಹೈತಿಯವರು. ಅವರು ಹೈತಿಯ ಒಂದು ಸಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಲಸಿಗರಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈವರ್ಗದ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಶ್ ಮತ್ತು ಹೈತಿಯ ಸಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಎರಡರ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಧ 5: ಪೋಷಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಂದ, ಸ್ಥಳೀಯವಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ

ತಂದೆ ತಾಯಿಯಿರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಭಾಷೆ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಈ ಭಾಷೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: ಶಾಂಘೈನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬ. ತಾಯಿ ತಂದೆಯಿರಿಬ್ಬರೂ 'ಪು' ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಮಗುವಿನೊಡನೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಧ 6: ಸಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಬದಲಾವಣೆ

ವಿವರಣೆ: ತಾಯಿತಂದೆಯಿರಿಬ್ಬರೂ ಬಹುಭಾಷಿಕರು. ಅವರಿರುವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ನಿರಂತರ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: ತಾಯಿ ತಂದೆಯಿರಿಬ್ಬರೂ ಇಸ್ರಿಯೇಲ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎರಡನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ) ಕೇಪ್‌ಟೌನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಟಿವಿ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋ, ಚರ್ಚೆ ಮುಂತಾದೆಡೆ) ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಧಗಳ ಬಹುಭಾಷಿಕತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವವರನ್ನು ಲಂಬಿತವಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. 1, 2 ಮತ್ತು 5ನೇ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದವರ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾಗುತ್ತಿದಂತೆ, ಭಾಷೆಗೆ ಅವರು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬಹುದು. ಅವರು ಮನೆ ಒಳಗಡೆ ಇರುವ ಸಮಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ಅವರು ಬಳಸುವ ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣ ಕಡಿಮೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಇಳಿಕೆ -Attrition- ಅಂದರೆ, ನಿಧಾನಗತಿಯ ಮರೆವು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ; ಇದರ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾನ್ಸನ್ 2001 ನೋಡಿ.) 3, 4 ಮತ್ತು 6ನೇ ವಿಧಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ: ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಮನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. (ಆದರೆ, ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ವಲಸಿಗರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ). ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಮಗುವಿಗೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆಯೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಅನೇಕರು ಬಾಲ್ಯದ ನಂತರ ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆ (ಎರಡನೇ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗಲು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಎಲ್ವಿಸ್ 1994; ಥೌಟ ಮತ್ತು ಲಾಂಗ್ 2003). ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಚಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎದುರಾಗುವುದರಿಂದ, ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು: (ಅ) (ತರಗತಿ) ಬೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ಎರಡನೇ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆ, ಇದನ್ನು ಬೋಧಿತ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆ (Tutored second language acquisition) ಎನ್ನಬಹುದು; (ಆ) ಬೋಧನೆ ಇಲ್ಲದೇ ಅಥವಾ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಬೋಧನೆ ಇದ್ದು, ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯ ಭಾಷಿಕರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಗುವ ಬೋಧನಾ ರಹಿತ (ಸಹಜ) ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆ (Untutored -or naturalistic- second language). ವಯಸ್ಕರಾದ ನಂತರ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಭಾಷಿಕರ ಮಟ್ಟದ (ಹಿಂದೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪ್ರೌಢತ್ವದಿಂದ ಎದುರಾಗುವ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದ) ಗಳಿಕೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾದರೂ ಅನೇಕರು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಂವಹನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲರು. (ಗ್ರಾಸ್ ರಿಯು 1989).

15.2.3 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ - ಬಹುಭಾಷಿಕರು ಒಂದು ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ ಅಥವಾ Code switching ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಹುಭಾಷಿಕರಲ್ಲಿ ಇದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಮುಂದಿರುವ 10ಂದ 6ನೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಸೊಗಸಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಇದೇ ಸಂಪುಟದ ಅಧ್ಯಾಯ 20ನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ.

(1) What do you préfèrez, een boterham? (ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಆಯ್ಕೆ ಯಾವುದು – ಒಂದು ಬ್ರೆಡ್ ಚೂರು?; ಲಂಡನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ 2 ವರ್ಷ 10 ತಿಂಗಳ ಲಿವಿಯ ಎನ್ನುವ ಮಗು ಹೇಳಿದ ಮಾತು. ಅವಳ ತಂದೆ ಡಚ್ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ, ತಾಯಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗು ಮಾತನಾಡಿದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಚ್ ಭಾಷೆಯ ಕೆಳಗೆ ಗೆರೆ ಎಳೆಯಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿವೆ; ಡೆವೇಲೆ 2000).

(2) Ek gaan vir Batman phone (ನಾನು ಬ್ಯಾಟ್‌ಮ್ಯಾನ್‌ಗೆ ಕರೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕೇಪ್‌ಟೌನ್‌ನ ಆಫ್ರಿಕಾನ್ಸ್ /ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವ ಸಮುದಾಯದ 5 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಆರ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತು: ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವುದು ಆಫ್ರಿಕಾನ್ಸ್ ಭಾಷೆ; ಮೆಕ್‌ಕಾರ್ಮಿಕ್ 2002).

(3) Je pensais que ce type allait me couler, mais quelle surprise, mon cher! On dirait alidanganyika parce que sikujua kama atamipatia nusu ('ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಫೇಲ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ! ಅವರ ಮರೆಗುಳಿತನವೋ ಏನೋ. ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಅಂಕಗಳನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಖಂಡಿತಾ ಅಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ': ಜಾಯಿರ್ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ (Kiswahili); ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ; ಗೋಯಾವರ್ಲ್ಡ್ ಮತ್ತು ಜಂಬಿಲಿ 1992).

(4) 'Isahlangana ngomso or not? Send 1 plz cal if yes two if no ('Are we still meeting tomorrow or not? Send one please call me message if yes, two if no'; 24 ವರ್ಷದ ಜೆರಿ ಯವರು ಕಳುಹಿಸಿದ ಎಸ್‌ಎಂಎಸ್. ಇವರು ಇಸಿಖೋಸಾ (IsiXhosa) ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವುದು ಇಸಿಖೋಸಾ ಭಾಷೆ; ಡುಮೆಟ್ ಮತ್ತು ಮಸಿನ್ಯನ 2008; ಇಲ್ಲಿ ಕಾಗುಣಿತವನ್ನು ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

(5) Dix-sept ans, deux kids, obligé de dealer un shit every day ('ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷ, ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಇದೇ ಗೋಳು', ಕೆನಡಾದ ರ್ಯಾಪ್ ಹಾಡುಗಾರ; ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವುದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆ; ಸರ್ಕಾರ್ ಮತ್ತು ವೈನರ್ 2006).

(6) Mást nem lehetett mondani mint javol javol her general ('ಹೌದು ಸರ್, ಹೌದು ಜನರಲ್ ಸರ್ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಇನ್ನೇನೂ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ', ಹಂಗೇರಿ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಎರಡನೇ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದು; ದಪ್ಪಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವುದು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆ; ಗ್ಯಾಲ್ 1979; ಅವರದ್ದೇ ಕಾಗುಣಿತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.)

ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಂಕೀತ ಬದಲಾವಣೆಯ (Code-switching) ಕುರಿತು ಹಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ: (ಅ) ಮಕ್ಕಳು, ಹದಿಹರೆಯದವರು, ವಯಸ್ಕರು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. (ಅಂದರೆ, ಇದು ಮಾತನಾಡುವವರ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.) (ಆ) ಇದು ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ಆಗಬಹುದು (ಉದಾಹರಣೆ I, 2 ಮತ್ತು 5 ರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ (Intra-sentential) ಸಂಕೀತ ಬದಲಾವಣೆ) ಹಾಗೂ ಅರ್ಥದ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು (ಉದಾಹರಣೆ 3 ಮತ್ತು 6ರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಂತರ್ ವಾಕ್ಯ (Inter-sentential) ಸಂಕೀತ ಬದಲಾವಣೆ; ಉದಾಹರಣೆ 5

ಎರಡೂ ವಿಧಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. (ಇ) ಮಾತನಾಡುವಾಗ (ಉದಾಹರಣೆ 1, 2, 3, 6), ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಬರವಣಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆ 4) ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾಹರಣೆ 5) ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬಹುಭಾಷಿಕರು ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು 'ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಆಯ್ಕೆ'ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (Unmarked choice) ಎಂದು ಮಯರ್ಸ್-ಸ್ಯಾಟನ್ (1993a) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕರು ಇತರ ಬಹುಭಾಷಿಕರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆ (ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂಕೇತ) ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಗತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾತನಾಡುವವರ ಭಾಷಿಕ (ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ) ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯು ಶೈಲಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 6ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ 4ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಅದೇ ರೂಢಿಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಾಯಿಯಾದ ಬೆರೆತ ಭಾಷೆ (Mixed language) ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬಹುದು. ಆಗ ಆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಂಪಿನೊಳಗಿನ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಈ ಬೆರೆತ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುವುದು (ಆವುರ್ 1999; ಥೊಮಸನ್ 2003). ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸ್ವಾಂಗ್ಲೀಷ್ (ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ವಾನಿಷ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ, [ಜೆಂಟಿಲ್ಲಾ 1997]), ಇಟಾಲೋಸ್ವಿಜ್ (Italoschwyz -ಇಟಾಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಸ್ ಜರ್ಮನ್ ಒಂದಾಗಿ, ಇಟಲಿ ವಲಸಿಗರ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆ [ಫ್ರಾಂಚೆಶೀನಿ 1998]), ಟ್ಯಾಗ್ಲಿಶ್ (ಫಿಲಿಪ್ಪೀನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಟ್ಯಾಗ್ಲಾಗ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮಿಶ್ರಣ [ಥಾಮಸನ್ 2003]), ಶೆಂಗ್ (ಕೀನ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನಗರೀಕೃತಗೊಂಡ ಕಿಸ್ವಹಿಲೀ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಒಂದು ವಿಧ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಪದಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಗಿಕುಯು, ಲುಟ ಮತ್ತು ಕಂಬ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತವೆ [ಷ್ವೈಡರ್ 2007 a]), ಕ್ಯಾಂಫ್ರಾಂಗ್ಲೆಯಸ್ (ಕೆಮರೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಮಿಶ್ರಣ [ಕೊವೆಗಾ 2003]), ಮತ್ತು ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಆಫ್ರಿಕಾನ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಭಾಷೆಗಳು ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಭಾಷೆ [ಸ್ಲಾಬ್ಬರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಮಯರ್ಸ್-ಸ್ಯಾಟನ್ 1997]).

ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಮನೋಭಾವನೆಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ, ಭಾಷಿಕರು ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಗಳು ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತಂದು, ಭಾಷಾ ಶುದ್ಧತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಈ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತ ಅಭಿಮಾನವೂ ಇರುತ್ತದೆ. (ಪ್ರಚುರ ಹಾಗೂ ಗುಪ್ತ ಅಭಿಮಾನಗಳ ಚರ್ಚೆಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಯ 12 ನೋಡಿ). ಇದರ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಶನದ ಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ. ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥೆಂಬಾ ಎನ್ನುವ 20ರ ಹರೆಯದ ಇಸಿಖೋಸಾ ಮಾತನಾಡುವ ಪುರುಷ. ಥೆಂಬಾರವರು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್ ಭಾಷೆಯು, ಪುರುಷ ಹಾಗೂ ಯುವ ಗುಂಪಿನ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಂಕೇತ ಹಾಗೂ ಒರಟು ಹಾಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ ನಗರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದು ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

And ungu outie nje, uyahlangana uyamixana nama outie. Then ufumanise ukuba, yah sure, umix-ana nama outie nje ungumtu othetha ngoluhlobo. And iTsotsitaal, senditsho ndingathini na? Yinto ekwaziyo ukuhlanganisa amaoutie, ndingase nditsho kanjalo, ispecific kumaoutie. 'Cause xa ndithetha ngoluhlobo uyaqonda, eish, hayi lo outie ngu outie ngulova, uguluva lo, sure! And ayonto igrandi intobana ukhule ube lixhego usathetha iTsotsitaal. Ndinotsho ndithi iTsotsitaal into yestage esithile.

('ಮತ್ತು ಹುಡುಗನಾಗಿ ನೀವು ಅವರುಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಬೇಕು, ತಾನೇ? ಆಮೇಲೆ, ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ, ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಸೇರ್ಕೊಂಡಾಗ ನೀವು ಈ ಥರ ಮಾತಾಡೋ ಮನುಷ್ಯ ಅಂತಾ ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. (ಅಂದರೆ ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್ ಮಾತನಾಡುವವ ಎಂದು - ಲೇಖಕರ ಅನುಬಂಧ). ಮತ್ತೆ ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್, ಅಂದರೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು? ಏನು ಹೇಳಬಹುದು ಅಂದರೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡುತ್ತೆ ಅಂತ ಖಂಡಿತಾ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದು ಬರೀ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನಾನು ಈ ಥರಹ ಮಾತಾಡಿದ್ದೆ ಇವನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗ, ಜಾಣ, ಖಂಡಿತಾ ಚಾಲಾಕು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಹಂಗಂತ ವಯಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೇ ಮಾತಾಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳೋದೇನಂದ್ರೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್ ಮಾತಾಡಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯೆ.') (ತೆಂಬಾ ಜೊತೆ ಸಂದರ್ಶನ, ಕೇಪ್ ಟೌನ್, 2006; ಮುಖ್ಯ ಭಾಷೆ ಇಸಿಖೋಸಾ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಟೊಸ್ತಿತಾಲ್)

ಭಾಷಾ ಆಯ್ಕೆ - ಬಹುಭಾಷಿಕರು ತಾವು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಮ್ಮ ಎದುರಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಹಾಗೂ ತಾವು ಯಾರೊಡನೆ ಸಂವಹಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಘನತೆ, ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವಿವರಣೆಗೆ ಮಯರ್ಸ್-ಸ್ಕಾಟನ್ (1993 a) ಕೊಡುವ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಕೀನ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ ಭಾಷೆಯು 'ಉಪೇಕ್ಷಿತ' (ಅಥವಾ 'ನಿರೀಕ್ಷಿತ') ಆಯ್ಕೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಭಾಷಿಕರು ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (ಮಯರ್ಸ್-ಸ್ಕಾಟನ್ ಅವರ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಆಗ ಅವರ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ 'ಅಪೇಕ್ಷಿತ', ಅಥವಾ 'ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ' ಆಯ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.) ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತಾವು ಸಂವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದವರು ಎನ್ನುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. (ಮಯರ್ಸ್-ಸ್ಕಾಟನ್ ಪುಟ 40ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡಿ.) ಕೆಲವು ಕಡೆ, ಮಾತನಾಡುವವರು ತಾವು ಸಂವಹಿಸುತ್ತಿರುವವರೊಡನೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಹ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆನಡಾದ ಕ್ಲೆಬೆಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಭಾಷಿಕರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಡುವೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೆಲ್ಲರ್ (1992) ಅವರು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕ್ಲೆಬೆಕ್ ನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ತಮಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿನ ಮೂಲ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷಿಕರು ಔಪಚಾರಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ಸುತಾರಾಂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆ (Shift) - ಮಾತನಾಡುವವರಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನವು ಸಂವಹನಾತ್ಮಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇವರಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲಾಗುವ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತವೆ: ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ತಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ನೆರೆಹೊರೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಇಡೀ ದೇಶದೊಳಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಗರ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕರೊಡನೆ ಸಂವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಆ ಭಾಷೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ (Language shift) ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಅನೇಕ ವಲಸಿಗ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (ಈ ಸಂಪುಟದ ಅಧ್ಯಾಯ 21ನ್ನು ನೋಡಿ.)

ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಜನಗಣತಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಮಹತ್ವದ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕ್ಲೈನ್ (2003: ಅಧ್ಯಾಯ 2) ಅವರು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ವಿವಿಧ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ ಗತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನಿವಾಸದ ದೇಶ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆ ವಲಸಿಗರ ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಇವರು ಲೆಕ್ಕಿಸಿ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಹೊರಗೆ ಜನಿಸಿ, ನಂತರ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಕ್ಕೆ ಹೋದವರನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಪೀಳಿಗೆ ವಲಸಿಗರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆ ವಲಸಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ (1), (2), (3) ಅಥವಾ (4)ನೇ ವಿಧದ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಮೊದಲ ಭಾಷೆ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡವರು (ಮೇಲೆ ನೋಡಿ.) ಪಟ್ಟಿ 15.2 ತೋರಿಸುವಂತೆ (ಅ) ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗತಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಮತ್ತು (ಆ) ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಅವರ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ವಿವಿಧ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಡಚ್ ದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ವಲಸಿಗರು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಲೆಬನಾನ್‌ನಿಂದ ಬಂದ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಆ ಮಟ್ಟದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಜಾಲಗಳು ಬಲವಾಗಿರುವ ಕಡೆ, ಮೊದಲನೇ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯವರ ಭಾಷಾ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಗ್ರೀಕ್ ಸಮುದಾಯ ಅತ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದೊಳಗಿನವರ ಜೊತೆಗೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದವರೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಸಮುದಾಯದ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ವಲಸೆ ಹೋದ ದೇಶದ ಭಾಷೆಯ ಜ್ಞಾನ,

ವಾಸಸ್ಥಳ ಹಾಗೂ ವಿವಾಹ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಭಾಷಾ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. (ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಕ್ಲೈನ್ 2003 ನೋಡಿ).

ಪಟ್ಟಿ 15.2 ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ: ಆಯ್ದು ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯವರ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಜನಗಣತಿ 1996 ಮತ್ತು 2001. ಕ್ಲೈನ್ 2003ರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ: 25, 27; ಕ್ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಕಿಪ್ 2003)

ಜನ್ಮಸ್ಥಳ (ಭಾಷೆ) ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆ

	1996	2001	1996	
ಆಸ್ಟಿಯಾ (ಜರ್ಮನ್)			48.3	
54.4	89.7			
ಚಿಲಿ (ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್)	9.8	12.2	38.0	
ಫ್ರಾನ್ಸ್ (ಫ್ರೆಂಚ್)	37.2	36.8	77.7	
ಜರ್ಮನಿ (ಜರ್ಮನ್)		48.2	54.0	89.7
ಗ್ರೀಸ್ (ಗ್ರೀಕ್)	6.4	7.1	28.0	
ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್ (ಕ್ಯಾಂಟೊನೀಸ್)		9.0	10.3	35.7
ಇಟಲಿ (ಇಟಾಲಿಯನ್)		14.7	15.9	57.9
ಜಪಾನ್ (ಜಪಾನಿ)				
15.4	16.9	57.6		
ಕೊರಿಯಾ (ಕೊರಿಯನ್)		11.6	11.1	18.0
ಲೆಬನಾನ್ (ಅರೇಬಿಕ್)				
5.5	6.2	20.1		
ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್ (ಡಚ್)		61.9	62.6	95
ಸ್ವೀನ್ (ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್)	22.4	25.1	63	

ಸೂಚನೆ: ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶದ ಜನರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಅನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಭಾಷೆ ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿರುವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅಥವಾ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ತಾವು ಒಂದು ಬೇರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆವು ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಅನ್ನು ಮನೆ ಭಾಷೆ ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, 2001ರ ಜನಗಣತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಎರಡನೇ ಪೀಳಿಗೆಯ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ 'ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದೊಳಗೆ/ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆಚೆ' ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿತ್ತು.

15.3 ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದಾಗ - ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಕಾಣುವ ಭಾಷಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ -

ಸ್ಯಾಂಕಾಫ್ (1980: 29-46) ಅವರು ಬುವಾಂಗ್ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಪಾಪುವ ನ್ಯೂಗಿನಿಯ ಜನರಿಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ನೇಕ್ ನದಿ ತೀರದ ಜನರು ಬುವಾಂಗ್ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆ (ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 80ರಷ್ಟು ಜನರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯಾದ) ಟೊಕ್ ಪಿಸಿನ್ ಮತ್ತು (ಇಲ್ಲಿನ ಮಿಷನರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಶೇಕಡಾ 80ರಷ್ಟು ಜನ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯಾದ) ಯಾಬೆಮ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ (Societal multilingualism- ಒಂದೇ ಪ್ರದೇಶ ಅಥವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು) ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ (ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಇದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸದಾಕಾಲವೂ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು) ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯಮಾನ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೀನ್ಯಾ ಅಥವಾ ಟ್ಯಾಂಜಾನಿಯಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ(ಗಳ)ಯ ಜೊತೆ ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆ) ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯಿದ್ದು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶವು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆದಿವಾಸಿಗಳಿಂದ ಭೂಸ್ವಾಧೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡದಿರುವ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಲಸಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಜನಗಣತಿಯು (2006) ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ 16.8ರಷ್ಟು ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ 388 ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 200 ಭಾಷೆಗಳು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಭಾಷಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ, (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಮೂಲವಾಸಿಗಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಭಾಷೆಗಳ ಭಾಷಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 50ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಕೆಲವೇ ಭಾಷೆಗಳು ಒಂದು ಸಾವಿರದಿಂದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆ: ಅರಂಟೆ, ಪಿಜ್ಜನ್ಜಾನ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಲಪಿರಿ- - Arrernte, Pitjantjatjara and Warlpiri). ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ವಲಸಿಗರ ಭಾಷೆಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಟಾಲಿಯನ್, ಗ್ರೀಕ್, ಕ್ಯಾಂಟೋನೀಸ್ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷಿಕರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿವೆ. (ಪ್ರತೀ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ 3,00,000 ದಿಂದ 5,00,000 ಭಾಷಿಕರಿದ್ದಾರೆ.) ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ 'ಏಕಭಾಷಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ'ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಕ್ಲೈನ್ 2005). ಇಲ್ಲಿನ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ (ಒಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಶೇ. 80ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಿಟ್ಟು ಇತರೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. (ಗಾರ್ಸಿಯಾ [2002] ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಮನೋಭಾವನೆ ಇರುವುದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.)

ಬಹುಭಾಷಿಕ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಬಹಳ ಸೀಮಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಿಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ: ಜರ್ಮನ್, ಫ್ರೆಂಚ್, ಇಟಾಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ರೊಮ್ಯಾಂಚ್. ಆದರೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸ್ವಿಜ್ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾತನಾಡುವ ಏಕಭಾಷಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು (Domains) - ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಫಿಶ್ಮನ್ ಅವರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಫಿಶ್ಮನ್ ಅವರು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 'ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸರ್ವಸಮ (Congruent) ವರ್ತನಾ ಘಟನೆಗಳು' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ (1972: 441; ಫಿಶ್ಮನ್ ಅವರೇ ಓರೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳು). ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂವಹನಗಳ ವಿಧ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನಕಾರರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಫಿಶಲ್ಸ್ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಬಹುದು: ಇದು ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಭಾಷಿಕರ ಸಮುದಾಯದ ಉದಾಹರಣೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ 2006ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಯೆಟ್ನಾಮಿನ ಮೂಲ ಹೊಂದಿರುವ ಸಮುದಾಯವು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಆರನೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ವಲಸಿಗ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಭಾಷೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೊಡನೆ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ). ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯು ಇವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ (ಫ್ಯಾಂ 1998). ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್ ನಗರದ (ಫೋರ್ಟ್ ಕ್ರೇ ಅಥವಾ ರಿಚ್ಮಂಡ್‌ನಂತಹ) ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಜನರ ನಿವಾಸಗಳ ದಟ್ಟಣೆ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಫಲಕಗಳು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. (ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ; ಡುಮರ್ಟ್ 2006, ನೋಡಿ). ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳು (ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟು, ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುವವರು, ಲಾಯರ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ), 'ಜನಾಂಗೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ' (Ethnic market) ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿ 15.3ರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ (ಮನೆ, ನೆರೆಹೊರೆ, ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸರ್ಕಾರ) ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ 15.3 ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಮೆಲ್ಬೋರ್ನ್‌ನ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಆಯ್ಕೆ (ಉದ್ದ ಗೆರೆಗಳು = ಏಕಭಾಷೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು; ವಕ್ರ ಗೆರೆಗಳು = ಬಹುಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು)

ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್

ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಕುಟುಂಬ/ಮನೆ

ಸ್ನೇಹಿತರ-ಸಹಪಾಠಿ ಗುಂಪು/ನೆರೆಹೊರೆ (ಅ)

ಉದ್ಯೋಗ/ಕೆಲಸ (ಆ)

ಶಿಕ್ಷಣ/ಶಾಲೆ

ಸರ್ಕಾರೀ ಕಚೇರಿಗಳು (ಇ)

ಅ) ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ, ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಆ) 'ಜನಾಂಗ'ದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ

ಇ) ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಅನುವಾದದ (ಅನುವಾದಕರ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ) ಸಂಭಾವ್ಯತೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ವಲಸಿಗರಿಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಕುಟುಂಬ/ಮನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗತಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹ ಡಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎರಡರ ಬಳಕೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. (ಪಟ್ಟಿ 15.2 ನೋಡಿ).

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ, ಒಂದು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಂವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಿಯೆಟ್ನಾಮೀಸ್ ಸಮುದಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ಶಾಲೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರ

ಸಮುದಾಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರೋಷಕರಿಗೆ, ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಸಮರ್ಥ ಸಂವಹನದ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಂಯೆಟ್ನಿಮೀಸ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅರ್ಥಾತ್, ಬಹುಭಾಷಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಚರಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾಷಾ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (ಆಪಲ್ & ಮೈಸೆನ್ 1987: 27-29, ಜೊತೆಗೆ 15.2.3ರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಆಯ್ಕೆಯಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ).

ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗಳೆರಡೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಕೂಪರ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ ಅವರು ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ - ಅಮ್ಮಾರಿಕ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಟಿಗ್ರಿಗ್ನಾ. ಆದರೆ ಈ ದೇಶದ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಎಥೋಪಿಯಾ ಪ್ರಕಾರ ಇಥಿಯೋಪಿಯಾದಲ್ಲಿ 85 ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಇರಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆ ಮೂಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೂಪರ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ ಅವರು ಅಲ್ಲಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂವಹನ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಇವರು ಒಟ್ಟಾರೆ 23 ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು 40,000 ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.)

ಪಟ್ಟಿ 15.4 ಆಡಿಸ್ ಅಬಾಬದ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು (ಕೂಪರ್ & ಕಾರ್ಪೆಂಟರ್ 1972: 260)

ಭಾಷೆಗಳು	ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂಖ್ಯೆ				
	ಅಂಗಡಿಗಳು	ಸಂತೆ	ಕಿರಕೋಸ್	ಕೆಬೆಲೆ	ಇಮ್ಯಾನ್ಯುವಲ್ ಒಟ್ಟು
ಅಮ್ಮಾರಿಕ್	73	55	52	61	64
ಗಲ್ಲ	8	19	21	9	13
ಗುರಾಜ್ಜೆ	11	18	14	25	14
ತಿಗ್ರಿಗ್ನ	6	6	11	0	6
ಇತರೆ	2	1	1	0	1
ಬಹುಭಾಷಿಕ	1	2	2	4	1

ಆಡಿಸ್ ಅಬಾಬದಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮಾರಿಕ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರು (ಅಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ನಿವಾಸಿಗಳ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಜನರು) ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇತ್ತು (ಪಟ್ಟಿ 15.4 ನೋಡಿ; ಜೊತೆಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನ ಸ್ಟ್ರಾಸ್‌ಬರ್ಗ್ ನಗರದ ದೊಡ್ಡ ಅಂಗಡಿಯ ಸೇವಾ ಕೌಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂವಾದಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಗಾರ್ಡ್‌ನರ್-ಕ್ಲೋರೋಸ್ [1991] ನೋಡಿ)

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Diglossia) - ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಫರ್ಗ್ಯುಸನ್ (1959) ಅವರು ಡೈಗ್ಲೋಸಿಯಾ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಅಂದರೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಚರಾಂಶಗಳಿಂದ (ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ), ಕ್ಷೇತ್ರ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಮಾಜಿಕ -ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ (Sociolinguistic) ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಾರಿ 'ಕಿರಿದಾದ' ಹಾಗೂ 'ವಿಸ್ತೃತ' ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಹಡ್ಸನ್ 2002 ನೋಡಿ). ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸ್ವಿಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಜರ್ಮನ್ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವಿಸ್ ಜರ್ಮನ್) ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೀಮೆಗಳೊಳಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ (ಅರ್ಥಾತ್ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗೊಂದಲವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಹಾಗೂ ಅದೇ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ). ಒಂದು ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಕೀಳು - L(ow) ಪ್ರಭೇದ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದವರೆಲ್ಲ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಈ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಕಲಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೌಖಿಕ ಸಂವಹನದ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ಇದೇ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಸ್ವಿಸ್ ಜರ್ಮನ್). ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಉಚ್ಚ H(igh) ಪ್ರಭೇದ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ H ಪ್ರಭೇದದ ಕಲಿಕೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಸ್ವಿಸ್ ಜರ್ಮನ್‌ನು ಶಿಷ್ಟ ಜರ್ಮನ್ ಅನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿರುತ್ತಾರೆ). ಇದನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ (ಮೌಖಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ) ಎಂದೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವಂತೆ, ಈ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳ ಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ. H ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೊರಕುತ್ತದೆ. L ಪ್ರಭೇದದ ಜೊತೆ ಗುಪ್ತ ಅಭಿಮಾನ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದು ಗುಂಪು ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ (ಸ್ವಿಸ್ ಸಂದರ್ಭದ ಕುರಿತಾದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸೈಬೆನಹಾರ್ 2006 ನೋಡಿ).

ವಿಸ್ತೃತ ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ (Diglossia) ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭೇದಗಳು ಆ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಒಲವಿದ್ದರೂ, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿಯಮವಿರುವುದಿಲ್ಲ. H ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೊದಲ ಭಾಷಾ ಗಳಿಕೆಗೆ L ಪ್ರಭೇದವೊಂದನ್ನೇ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಕರಾರಿರುವುದಿಲ್ಲ (ಫಿಶಲ್ 1967/1980). ಈ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಬ್ರಿಟ್ಟೊ (1986: 35-40; 287) ಅವರು ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

1. ಉಪಯುಕ್ತತೆಯೆಡೆಗೆ ವಾಲಿರುವ (ಕಿರಿದಾದ) ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ:

ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ H ಪ್ರಭೇದ (ಅಥವಾ ಭಾಷೆ)(4)ವನ್ನು ಹೇರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯ ಮೇರೆಗೆ H ಪ್ರಭೇದದ ಬಳಕೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ H ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಪರೂಪವೆಂದು ಹಡ್ಸನ್ ಅವರು (2002) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

2. ಉಪಯೋಗಿಸುವವರೆಡೆಗೆ ವಾಲಿರುವ (ವಿಸ್ತೃತ) ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ:

ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯದವರೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ H ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಹೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯದ ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳು H ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಅವರ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ

. H ಮತ್ತು L ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಜನಾಂಗೀಯತೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ವರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ H ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ವಸಾಹತು ಭಾಷೆ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್) H ಪ್ರಭೇದವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳು L ಪ್ರಭೇದವಾಗುತ್ತವೆ.

3. ಹುಸಿ- ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Pseudo-diglossia) - ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ರಹಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ:

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬೌಗೋಳಿಕ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳ (ಅಥವಾ ಭಾಷೆಗಳ) ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ: ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಳ ಒಳಗೆ ಕ್ರಿಯಾವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯುಂ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ (ಡಚ್-ಫ್ಲೆಮಿಶ್/ಫ್ರೆಂಚ್/ಜರ್ಮನ್) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ (ಏಕಭಾಷಿಕ) ಸೀಮೆಗಳಿವೆ (ವಲ್ಡೋನಿಯ ಮತ್ತು ಫ್ಲಾಂಡರ್ಸ್). ಈ ಸೀಮೆಗಳೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಗೌರವದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ (ನೆಲ್ಡೆ 1998).

ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದಲ್ಲಿ H/L ಇಬ್ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದರಗಳಿರುತ್ತವೆ. H ಮತ್ತು L ನಡುವೆ ಮಧ್ಯದ ಪ್ರಭೇದವೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಟ್ಯಾಂಜಾನಿಯಾ ದೇಶದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಅಬುಅಜೀಜ್-ಮ್ಕಿಲಿಫಿ (Abdulaziz-Mkilifi-1972) ಅವರು ಟ್ಯಾಂಜಾನಿಯಾದ ಭಾಷಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು 'ತ್ರಿಭಾಷಿಕತೆ' (Triglossia) ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಟ್ಯಾಂಜಾನಿಯಾ (ಹಾಗೂ ಕೀನ್ಯಾ ಎರಡರಲ್ಲೂ) ಮೂರು ಸ್ತರಗಳಿವೆ. (Trichotomy) (ಅ) ಇಂಗ್ಲಿಷ್ H ಪ್ರಭೇದ. (ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ ಸಲ್ಲುವ ಮಾಜಿ ವಸಾಹತುಗಳ ಭಾಷೆಯಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ದೇಶದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಭೇದ (ಆ) ಕಿಸ್ವಹಿಲಿ (ಮಧ್ಯದ ಪ್ರಭೇದ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜೊತೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ) ಮತ್ತು (ಇ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳು 'ಗುಂಪುಗಳೊಳಗೆ ಮೌಖಿಕ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದು' (P 198).

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ನೋಟವನ್ನು (Linguistic landscape) ನಕ್ಷಿಸುವುದು - 90ರ ದಶಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ವೇಳೆಯಿಂದ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವೊಂದು ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ: ಇದು 'ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ನೋಟ' ಎನ್ನುವುದರ ಅಧ್ಯಯನ (ಲ್ಯಾಂಡ್ರಿ ಮತ್ತು ಬ್ರೋರಿ 1997; ಗಾರ್ಟರ್ 2006 ನೋಡಿ). ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾಮಫಲಕಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ರಸ್ತೆ ನಿಯಮ ಫಲಕಗಳು, ಜಾಹೀರಾತು ಫಲಕಗಳು, ರಸ್ತೆ ಹೆಸರುಗಳು ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು, ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು, ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ಹಾಕಿರುವ ಫಲಕಗಳು' ಇರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಭಾಷಿಕ ನೋಟ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ (ಲ್ಯಾಂಡ್ರಿ ಮತ್ತು ಬ್ರೋರಿ 1997, 25). ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಗಿರುವ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಆ ಭಾಷೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಬೆನ್-ರಫಾಯಿಲ್ ಮತ್ತಿತರರು, (2006); ಇದಕ್ಕೆ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಫಲಕಗಳ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು: (ಅ) ಯಹೂದಿಯರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಬಡಾವಣೆ (ಇಲ್ಲಿ ಹೀಬ್ರೂ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಭಾಷೆ); (ಆ) ಇಸ್ರೇಲಿ-ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು (ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಕ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಬ್ರೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ), (ಇ) ಇಸ್ರೇಲಿಗಳಿರದ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಬಡಾವಣೆಗಳು (ಪೂರ್ವ ಜೆರುಸಲೆಂ, ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಕ್ ಪ್ರಮುಖ ಸಂವಹನ ಭಾಷೆ).

ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ, ಇಸ್ರೇಲ್ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು (ಅರೇಬಿಕ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹೀಬ್ರೂ), ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೊರಕಿಲ್ಲ (ಪಟ್ಟಿ 15.5 ನೋಡಿ). ಹೀಬ್ರೂ ಬಳಸುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಫಲಕಗಳ ಶೇಕಡಾ 6 ಮಾತ್ರ ಅರೇಬಿಕ್‌ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಸ್ರೇಲಿ-ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 94 ಹೀಬ್ರೂ ಫಲಕಗಳಿದ್ದವು. ಇಸ್ರೇಲಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪೂರ್ವ ಜೆರುಸಲೆಂನಲ್ಲಿ ಸಹ ಶೇಕಡಾ 23 ಫಲಕಗಳು ಹೀಬ್ರೂ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಪಟ್ಟಿ 15.5 ಮೂರು ವಿಧಗಳ ಇಸ್ರೇಲಿ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಕಗಳ ಭಾಷೆ (ಶೇಕಡಾವಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದೆ; ಆಧಾರ ಬೆನ್-ರಫಾಯಿಲ್ ಮತ್ತಿತರರು 2006:17)

ಫಲಕಗಳ ಭಾಷೆ	ನಗರದ ಯಹೂದಿ ಬಡಾವಣೆಗಳು	ನಗರದ ಇಸ್ರೇಲಿ-ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್
ಬಡಾವಣೆಗಳು	ಇಸ್ರೇಲಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟೀನ್ ಬಡಾವಣೆಗಳು	
ಕೇವಲ ಹೀಬ್ರೂ	49.6	24.1
ಕೇವಲ ಅರೇಬಿಕ್	0.1	5.0
ಹೀಬ್ರೂ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್	44.6	6.2

ಹೀಬ್ರೂ-ಅರೇಬಿಕ್	0.9	39.4	5.8
ಅರೇಬಿಕ್-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ -		1.2	55.8
ಹೀಬ್ರೂ- ಅರೇಬಿಕ್-ಇಂಗ್ಲಿಷ್	4.9	24.1	17.4

ಎರವಲು ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ದಾಟಿಸುವುದು - ಸಂಕೇತ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬಹುಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಕನಿಷ್ಠ (ವೈಯಕ್ತಿಕ/ಸಾಮಾಜಿಕ) ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಎರವಲು (Lexical borrowing) ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಸದಾಕಾಲವೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ನಂತರ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಪಸರಿಸಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದಿವೆ. ಈ ಎರವಲು ಪಡೆಯುವಿಕೆಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೋರ್ಲಾಚ್ (2005) ಅವರ Dictionary of European Anglicisms ನೋಡಿ). ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇರುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜ್ಞಾನ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಹುಸಿ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪದಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಿ, ಅವನ್ನು 'ವಾಸೆ ಐಗೋ' (Wasei eigo) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ English made in Japan. ಇದರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇಂತಿವೆ: ಪ್ರಾಮ್‌ಗೆ ಬೇಬಿ ಕಾರ್, ಟಚ್ ಟೋನ್ ಫೋನ್‌ಗೆ ಪುಷ್ ಫೋನ್, ಈ ಮುಂದಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು - ಪೋರ್ಟಬಲ್ ಟೇಪ್ ಪ್ಲೇಯರ್‌ಗೆ ವಾಕ್ ಮನ್ - ಮೂಲಭಾಷಿಕರು ಸಹ ಈ ಪದವನ್ನು ಈಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ (ಸ್ವಾನ್ ಲಾ 2004).

ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರವಲು ಪಡೆಯುವಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ ಎಂದರೆ, ಪದಗಳು ಆ ಭಾಷೆಯ ಪದಸಂಪತ್ತಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಇಸಿಖೋಸಾ (IsiXhosa)ದಲ್ಲಿ 'ಉಕುಸ್ಟ್ರಗ್ಲೀಶಾ' (Ukustrugglisha)ದಂತಹ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು, ಇಖಾಭಾತಿ (Ikhhabathi)ಯಂತಹ ನಾಮಪದಗಳಿವೆ. ('ಉಕುಸ್ಟ್ರಗ್ಲೀಶಾ' ಎಂದರೆ 'To struggle' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ - ಇದರಲ್ಲಿ Struggle ಪದಕ್ಕೆ ಉಪಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳೆರಡೂ ಇಸಿಖೋಸಾ ಭಾಷೆಯದ್ದು ಹಾಗೂ 'Cupboard' ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು 'ಇಖಾಭಾತಿ'ಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ Cupboard ಪದದ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗಿ [CVCV] ಧ್ವನಿರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಇದು ಇಸಿಖೋಸ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ). ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಸಿಖೋಸಾ ಪದಗಳು ಸಹ ಮಿಳಿತವಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಿಕರು ಸಂಗೋಮ (ಅಲ್ಲಿನ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರು)ದಂತಹ ಇಸಿಖೋಸ/ಜುಲು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇವರುಗಳು ಸಂಗೋಮ ಪದ ಬಳಸುವಾಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (ಒಬ್ಬ ಸಂಗೋಮ ಆದರೆ, ಇಬ್ಬರಿರುವಾಗ ಸಂಗೋಮಾಸ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ; ಇಸಿಖೋಸ/ಜುಲು (IsiXhosa/isiZulu) ಭಾಷೆಯ ಬಹುವಚನ ರೂಪ ಇಜಂಗೋಮ (Izangoma) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪದ ಬಹುವಚನವಾಗಲು ನಾಮಪದಕ್ಕೆ ಉಪಸರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಏಕವಚನ ಇಸಂಗೋಮ ಆಗಿರುತ್ತದೆ). ಆದರೆ, ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರು ಬಹುಭಾಷಿಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ (ಅಥವಾ ಇಸಿಖೋಸ) ಏಕಭಾಷಿಕರು ಸಹ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಎರವಲು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಸಹ ಪದಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ (ಅಂದರೆ, ಎರವಲು ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವೇ ಪದಗಳು ತಿಳಿದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ). ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು (ಗಾಢವಾಗಿ) ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಬೆಂಬಲವಿರುತ್ತದೆ. ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಟರ್ಕಿಶ್ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಧುನಿಕ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷಿಕರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಗೆ ಟರ್ಕಿಶ್ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೆಮೆಂದರೆ (Semenderé) ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ, ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಭೂತಕಾಲ ಬಹುವಚನದ ಕೇಟನ್ ಮಿಸ್ಟಿಕ್ (kétunmistik)(We came) ಎನ್ನುವ ಪದದಲ್ಲಿ ಟರ್ಕಿಶ್ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಇಕ್' ಇದೆ. (ಟರ್ಕಿಶ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ 'ಗೆಲ್ಮಿಕ್'(We came) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಥೊಮಾಸನ್ & ಕಾಫ್ಫನ್ 1988:215-22).

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಒಂದು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ದೊರೆಯುವ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು 'ದಾಟಿಸುವಿಕೆ'ಯನ್ನು (Crossing) ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ರಾಂಪ್ಪನ್ ಅವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿರುವಾಗಲೂ ಸರಸ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ರಾಂಪ್ಪನ್ ಅವರು ಭಾಷೆಯ 'ದಾಟಿಸುವಿಕೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಲಂಡನ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಹೊಸ ಭಾಷೆ (Creole) ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗಗಳ ಗೆಳೆತನದ ಕಾರಣದಿಂದ (ಗೆಳೆಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮೊದಲ ಭಾಷೆ ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಹೊಸಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು) ಕೆಲವು ಪದಗುಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲಭಾಷಿಕರು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸರಸ-ವಿನೋದದ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗಗಳ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ತಾವು ಕಲಿತ ಪದಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ - ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಬಲ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಆ ಭಾಷಿಕರು ಇಬ್ಬಗೆಯ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆಡೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಚೈತನ್ಯಪೂರ್ಣ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಇವರೇ ಇದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಹೀನ ಮತ್ತು ನಿಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು ಎಂದು ಸಹ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉಪಸಹಾರ ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಐದನೇ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಜಿ ವಸಾಹತು ಭಾಷೆ(ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಥವಾ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್)ಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾದ ಕಿಸ್ವಹಿಲಿಯಂತಹ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (UNDP 2004: 34). ಈ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಭಾಷಾ ಅನುಭವಗಳು ಭಾಷಾ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಈ ಅನುಭವಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಇತರ ವಿಶೇಷ ಸಂವಹನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಅಸಮರ್ಥವೆನ್ನುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. 2002ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸರ್ಕಾರವು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಮಯವಾಗಿದ್ದ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕೆನ್ನುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. 2003ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಟ್ವಾಟರ್ಸ್ರಾಂಡ್ (Witwatersrand) ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ (ಜೋಹಾನ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್) ಈ ನೀತಿಗೆ ಮಾರ್ಗನಿ ನೀಡಿ, ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೆಸೋಥೋ (Sesotho) ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ - ತಮ್ಮದೇ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ - ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಲವಾದ ನೇತೃತ್ವಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. (5)

(1) ಖಂಡಿತಾ ಬೇಡ!... ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಬದಲು ಕರಿಯರಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.

(2) ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆ ಸಂವಹಿಸಲು ಸೆಸೋಥೋ (Sesotho) ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ನೀವೇ ತಿಳಿಸಿ.

(3) ಇದು ಬಹಳ ಆದರ್ಶವಾದಿ ಯೋಜನೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ. ಕೊಂಜೆ (konje-ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ), ಅವರ ಈ ವಿಚಾರ ಯಾವಾಗ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು? ನಾವು ಪದವೀಧರರಾದ (ನಂತರ?). ನಾವು ಗತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಸಲ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಮತವನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕತೆ/ಜಾಗತಿಕರಣದ ವಿಸ್ತಾರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫೋರ್ಡ್ ಹರೆ (ದ. ಆಫ್ರಿಕಾ) ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧನಾ ಕಲಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಇಸಿಖೋಸ ಬಳಸುವ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗಲೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಡ್ಯಾಲ್ಟನ್ ಮತ್ತು ಡೆ ಕ್ಲೆರ್ಕ್ ಸಹ (2005) ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ: ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಭಾಷಾ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ / ಇಸಿಖೋಸ) ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಒಟ್ಟು 352 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 51 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದ್ವಿಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಇಸಿಖೋಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇಸಿಖೋಸ ಭಾಷೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ

ಬೆಂಬಲವಿತ್ತಾದರೂ, ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಸಿಬೋಸದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 11 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 6 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಿತು.

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾಷಿಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಇವು ಶ್ರೇಣೀಕೃತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವುದು ಟೊಕ್ ಪಿಸಿನ್ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಟೊಕ್ ಪಿಸಿನ್ ಮಾತನಾಡುವುದು ಪಾಪುವ ನ್ಯುಗಿನಿ ದೇಶದ ಇತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಪಾಪುವ ನ್ಯು ಗಿನಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ರೋಮೇನ್ (1995:292-93) ಅವರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

15.4 ತೀರ್ಮಾನಗಳು: ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ತೀರ್ಮಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಭಾಷಾವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದೊಂದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪದ. ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದರೂ ಸಹ ಇದು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ (ಮೊದೂದ್ 2007).

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ, ಅರವತ್ತರ ದಶಕದ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಳುವಳಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. 'ತಮ್ಮಂತಹ ಇತರರಿರುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗಬೇಕೆನ್ನುವ' ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿತು (ಮೊದೂದ್ 2007:2).

ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ಎಂದರೆ, ಕೇವಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸದೇ (ಕೆಲವು ಸಲ ಇದನ್ನು ತಟಸ್ಥ-ಧೋರಣೆ (Laissez-faire) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ) ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಅಡಕವಾಗಿದ್ದು, ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿರುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಬೋಧಪ್ರದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಎರಡೂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಬಲ ಧರ್ಮವಿದೆ (ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್-ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್). ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗೆ ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಘೋಷಿಸಿವೆ. ಭಾರತವು ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಐದು ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಸ್ಲಿಂ (13.5 ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ), ಎರಡು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ (2.2 ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ), ಒಂದು ಬೌದ್ಧ (1.1 ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ), ಒಂದು ಸಿಖ್ (1.9 ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ) ಹಾಗೂ ಒಂದು ಜೈನ್ (0.4 ಶೇಕಡಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ) ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ದಿನಗಳನ್ನು ಸಹ ರಜಾದಿನಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶವು ಆರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಐದು ಧಾರ್ಮಿಕೇತರ (ಜಾತ್ಯತೀತ) ದಿನಗಳನ್ನು ರಜಾದಿನಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 10-12ರಷ್ಟು ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ರಜಾದಿನವಿಲ್ಲ (ಜಡ್ಡ್ 2004).

ಒಂದು ದೇಶದೊಳಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ನೀತಿಯ ನ್ಯಾಯಯುತ (de jure) ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇತರ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ: (ವಲಸಿಗರಿಗೆ) ದ್ವಿ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು (ದೇಶದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿರುವ ಪ್ರದೇಶ; ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆನಡಾದ ಇನ್ಯುವಿಟ್ ಜನಾಂಗ), ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು (ಉದಾ: ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸಮತೆಯ ಅಥವಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಗಳು).

ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ನೀತಿಗಳು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕರೂಪತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು (National homogeneity) ಮೀರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗುವುದರ ಮೂಲಕವಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮನ್ವತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯ ನಂತರದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಕಾಣ್ಕೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ: : ! ಕೆ ಇ: | ಕ್ಸಾರಾ || ಕೆ. (!ke e: |xarra ||ke)ಈ ಧ್ಯೇಯ ವಾಕ್ಯವು ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲವಾಸಿಗಳು

ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಖೋಸ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕ್ಸಾಂ (/Xam) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜನರು ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ 'ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳುಳ್ಳ ಜನರು ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು: ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (ಉದಾಹರಣೆ: ದ. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ), ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳ ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆ, ಟಿವಿ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು (ಉದಾಹರಣೆ: ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಭಾಷೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಟಿವಿ ಚಾನೆಲ್ ಅನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿದೆ), ಬಹುಭಾಷಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ), ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಔಪಚಾರಿಕ (ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗೊಳ್ಳುವ) ಶಾಲಾ ಕಲಿಕಾ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿಸುವುದು, ದೇಶದೊಳಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು (ಉದಾಹರಣೆ: ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು). ಆವರ್ ಮತ್ತು ವೈ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆಸೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ: ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ 'ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಗೂ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕೃತಕ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ' (2007:12).

ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯ ನಾಗರಿಕ ಸಮತೆಯ ಆದರ್ಶದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ (ಹಿಂದೆ ಗಮನಿಸಿರುವ ಉದ್ಯೋಗ ಸಮತೆಯ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ) ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳ ಖಾತರಿ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಕಿಮ್ಲಿಕಾ (2001) ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವು 'ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣದೇ ಕುರುಡಾಗಿರುವ' ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಹಾಕಿದರೂ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೆಡೆ ಕುರುಡಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಹತ್ವದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಬಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ (ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವರ ವೇತನ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಮಟ್ಟವೂ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಯುರೋಪ್, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಫಲಿತಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ (ಚಿಪ್ಲಿಕ್, ಪ್ಯಾಟ್ರಿನ್‌ನೋಸ್ ಮತ್ತು ಹರ್ಸ್‌ 2000 ನೋಡಿ; ಚಿಪ್ಲಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಿಲ್ಲರ್ 2005; ವ್ಯಾನ್ ಟ್ಯೂಬರ್ಜೆನ್ & ಕಲ್ಪಿಜ್ 2005; ಡುಮರ್ಟ್ & ಮಾಬಂಡ್ಲಾ 2009). ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಹೊರಗಿಡುವ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸದಾಕಾಲವೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಲು, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ (ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ 2004: 35 ನೋಡಿ).

ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಸಮೀಕಿತವಾಗುವುದೇ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನೆದುರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತು ಇತರರು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಂಪುಗಳು (ವಲಸೆ ಬಂದವರಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಆದಿವಾಸಿಗಳಿರಬಹುದು) ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. 2004ರ 'ವೈವಿಧ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ ವರದಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ: 'ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರಿನಿಂದ (Cultural moorings) ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಾಗುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ' (ಪುಟ 1). ಭಾಷೆಯು 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರಿ'ನ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ.